

TIJDCODE	WIE/WAT	TEKST
00.07	[caption]	<i>BNNVARA</i>
00.20	[caption]	<i>ZEMBLA</i> <i>Internationaal</i>
00.21	Journal	De tekenpopulatie in Nederland groeit.
00.24	Voice-over	Meer dan een miljoen Nederlanders loopt jaarlijks een tekenbeet op.
00.28	Nieuwsuur	Het aantal gevallen van de ziekte van Lyme is de afgelopen jaren verviervoudigd.
00.32	Voice-over	Bij twee op de honderd mensen die gebeten zijn door een teek, ontstaat de ziekte van Lyme.
00.38	[caption]	<i>Journal 25 mei 2011</i> <i>Claar Bergmans</i> <i>Oud-patiënt</i>
00.38	Claar	Griepachtige verschijnselen, maar ook hartkloppingen en enorme duizelingen.
00.42	Voice-over	Honderden Nederlandse patiënten met dit soort klachten gaan naar peperdure Lyme klinieken in het buitenland. Volgens hun eigen artsen, worden hun problemen niet veroorzaakt door Lyme. Maar deze groep patiënten wil een second opinion.
00.56	Voice-over	De buitenlandse privéklinieken claimen namelijk betere testen en behandelingen te hebben voor Lyme. Maar volgens verschillende deskundigen is daar geen bewijs voor.
01.05	[caption]	<i>"behandelingen voor chronische Lyme kunnen serieuze risico's opleveren"</i>
01.05	Voice-over	En zijn de buitenlandse behandelingen niet zonder risico's.
01.10	Undercover camera [caption]	Is dit dus de Borrelia-bacterie" -Nee, deze.

01.15	Lundgren [caption]	Hahahaha. Ze zitten overal. Dit is gewoon je reinste oplichterij.
01.19	Voice-over	In Zembla internationaal een onthullende reportage uit Denemarken over Duitse Lyme-klinieken. Kernegezonde journalisten doen zich voor als patiënt en laten hun bloed testen.
01.30	Undercover camera [caption]	U heeft de ziekte van Lyme. U heeft er al te lang mee rondgelopen. Dus 5000 euro voor drie weken. Dit is een Deense patiënten die aan de dodelijke ziekte ALS lijdt. En uw medewerkers hebben gezegd dat ze zal herstellen. Vindt u dat eerlijk?
01.49	Voice-over	Zembla Internationaal gaat undercover in de Duitse Lyme-kliniek.
01.49	[caption]	<i>Undercover in de Duitse Lyme-kliniek.</i>
02.00	Nielsen	Zes weken na de bevalling ging ik naar de dokter. Ze moest een inenting krijgen. Ineens viel ik op de grond, omdat ik de kracht in één been was verloren. Ik probeerde op te staan, maar dat ging niet.
02.18	Voice-over	Tabitha Nielsen is net zes weken moeder als ze plotseling in elkaar zakt. In het ziekenhuis krijgt ze slecht nieuws.
02.26	Nielsen [caption]	Ze zeiden: 'We moeten u iets vertellen.' 'U hebt de ziekte ALS en u zult binnenkort aan de beademing moeten.'

		'U mag blij zijn als u de tweede verjaardag van uw dochter haalt.' Toen ik thuiskwam, dacht ik: Dit kan niet waar zijn.
02.44	[caption]	<i>Tabitha Nielsen</i>
02.48	Nielsen [caption]	Ik was net bevallen van Melia. M'n leven als moeder was amper begonnen. Zij gaan dat niet voor mij beslissen. Ik wil blijven leven.
02.58	Voice-over	Tabitha legt zich niet neer bij de ernstige diagnose van haar artsen. En ze gaat het Internet op.
03.06	Nielsen [caption]	Toch bleef ik ervan overtuigd dat het geen ALS was. Op Internet had ik iemand gevonden met dezelfde symptomen.
03.14	Voice-over	Volgens haar Deense artsen, heeft ze de dodelijk spierziekte ALS. Maar op Internet leest ze over de ziekte van Lyme. En de Duitse bloedtesten. Tabitha besluit naar Duitsland af te reizen voor een bezoek aan één van deze Lyme-klinieken.
03.29	Nielsen [caption]	Ik kreeg te horen dat ik positief was getest voor de ziekte van Lyme...en allerlei andere infecties. Ze zeiden dat ik moest komen om me zo snel mogelijk te laten behandelen.
03.41	Deense tv	De populatie van de gevaarlijke bos teek is dit jaar groter dan normaal.
03.45	Journal	De tekenpopulatie in Nederland groeit.
03.48	Voice-over	In heel Europa komen teken steeds vaker voor. In bossen, parken en in tuinen. Ook in Nederland schuilen de kleine insecten in hoog gras en in dode bladeren. Ze voeden zich vooral met bloed van vogels en zoogdieren. Maar teken kunnen zich ook vastbijten in de huid van mensen. Al jaren wordt gewaarschuwd voor de toename van het aantal teken.

		Bij ongeveer 2 op de 100 beten, brengen ze de borrelia bacterie over op de mens. Zo ontstaat de ziekte van Lyme.
04.18	Journal	Het aantal gevallen van de ziekte van Lyme neemt elkaar jaar toe.
04.21	Clair	Griepachtige verschijnselen. Maar ook hartkloppingen, enorme duizelingen...
04.26	Voice-over	Meestal is Lyme goed te genezen met een kortdurende antibiotica kuur. Toch blijft een klein deel van de patiënten ernstige klachten melden zoals gewrichtspijnen en vermoeidheid. Omdat onduidelijk is waar dit door komt, loopt er momenteel een onderzoek van het RIVK, AMC, Radboud UMC en Gelre ziekenhuizen.
04.45	Undercover camera [caption]	Dit is ons lab.
04.46	Voice-over	De Duitse privéklinieken trekken duizenden klanten uit heel Europa. Vaak mensen die vermoeden dat ze de ziekte van Lyme hebben. Ook al zijn hun eigen artsen vaak tot een andere diagnose gekomen. De privéklinieken claimen betere bloedtesten te hebben voor Lyme. En betere behandelingen.
05.07	Voice-over	Ook de 3-jarige Elvira wordt behandeld in een Duitse Lyme-kliniek.
05.11	Lykke [caption]	We vonden een plekje in haar oksel en gingen ermee naar de huisarts.
05.15	[caption]	<i>Karina Lykke</i>
05.15	Lykke [caption]	Toen Elvira haar hemd uitdeed zie de dokter dat ze door een teek was gebeten. Ze kreeg een antibioticakuur voor tien dagen.
05.29	Voice-over	In lijn met de officiële behandel richtlijnen in Europa, krijgt Elvira een kortdurende antibioticakuur. Maar het meisje knapt niet op.

05.38	Lykke [caption]	Ze voelde zich erg ziek en had last van hoofdpijn. Haar benen deden pijn en ze had moeite met lopen.
05.48	Voice-over	De artsen onderzoeken Elvira nóg een keer. Volgens hen is het geen Lyme.
05.53	Lykke [caption]	Ik zocht haar klachten op internet op. We beseften al gauw dat onze enige hoop voor Elvira in het buitenland lag.
06.03	Voice-over	Via Internet komt Carina óók bij een Duitse privé-kliniek terecht, Arminlabs. Volgens hun website zijn ze gespecialiseerd in het opsporen van infectie, veroorzaakt door teken.
06.14	Interviewer en Lykke [caption]	Wat was de uitslag van de test? - De uitslag was positief voor de ziekte van Lyme en twee virusinfecties. Haar afweersysteem was ernstig verzwakt.
06.26	Voice-over	Na de positieve uitslag, worden Carina en haar dochter doorverwezen naar een andere Duitse kliniek voor verdere behandeling.
06.32	Interviewer en Lykke [caption]	Hoeveel heeft het u tot nu toe gekost? - Minstens 4000 euro. Maar het geld interesseert me niet. Als Elvira maar beter wordt.
06.44	Nielsen [caption]	Wil je dit proberen? Heel mooi
06.50	Voice-over	Ook Tabitha Nielsen heeft de Duitse privé-artsen zélf betaald. De behandelingen staan haaks op de meeste richtlijnen en worden daarom meestal niet vergoed.
07.00	Nielsen [caption]	Het heeft me al tussen de 4000 en 4700 euro gekost.
07.03	Interviewer [caption]	Hoeveel bent u kwijt voordat u helemaal genezen bent?

07.06	Nielsen [caption]	Geen idee. Veel geld, denk ik.
07.24	Voice-over	Tabitha Nielsen krijgt haar Lyme diagnose van de Duitse BCA kliniek. Hier worden ook Nederlandse patiënten behandeld. In 2010 houdt de Nederlandse vereniging van Lyme patiënten een enquête onder de leden. Daaruit blijkt dat 20% is uitgeweken naar het buitenland uit onvrede over de Nederlandse diagnose of behandeling. In 2010 geeft directeur Nicolaus van BCA ook een interview aan het actualiteitenprogramma Netwerk.
07.53	Nicolaus [caption]	Veel patiënten hebben antibiotica nodig.
07.55	[caption]	<i>Carsten Nicolaus</i> <i>Arts Lyme Kliniek</i>
07.59	Voice-over	Volgens directeur Nicolaus heeft zijn privékliniek op dat moment 200 tot 250 Nederlanders behandeld. Vaak met langere antibiotica kuren dan de Nederlandse richtlijnen voorschrijven.
08.11	Nicolaus [caption]	Dat zijn patiënten die meestal wel wisten dat ze aan Lyme leden. Dat was in Nederland al vastgesteld. Maar daar zijn ze maar 14 dagen behandeld. Toen kregen ze te horen: "U bent beter" Er zijn ook patiënten die te horen kregen "U heeft geen Lyme."
08.33	Voice-over	De BCA kliniek heeft nog steeds contact met Nederlandse patiënten. Dit voorjaar wordt Nicolaus aangekondigd als één van de prominente spreker op een Lyme patiëntendag in het Amsterdamse Carré. Ook honderden Denen zijn klant van BCA.
08.48	Deense tv [caption]	Al 500 Denen zijn in Duitsland behandeld voor de ziekte van Lyme.

08.53	[caption]	Ik had me geen raad geweten als ik niet in Duitsland was behandeld.
08.58	Voice-over	Veel patiënten die uitwijken naar de Duitse privéklinieken hebben van hun eigen dokter een negatieve uitslag voor Lyme gekregen. Maar volgens de Duitse test hebben ze wél Lyme. Hoogleraar infectieziekte Jens Lundgren wordt vaak geconfronteerd met de buitenlandse Lyme diagnoses.
09.17	Lundgren [caption]	Ik denk dat alle artsen in dit vakgebied het probleem wel zullen herkennen.
09.18	[caption]	<i>Jens Lundgren</i> <i>Hoogleraar Infectieziekten Universiteit van Kopenhagen</i>
09.26	Voice-over	Met de officiële testmethodes in Europese en Amerikaanse ziekenhuizen wordt gemeten of er antistoffen zijn tegen de borrelia bacterie. Ook al zijn deze testen niet helemaal sluitend, is het volgens de instanties de meest betrouwbare manier om Lyme vast te stellen. De richtlijnen schrijven artsen voor om bij een diagnose niet alleen naar de bloeduitslag te kijken, maar ook naar de gezondheidsklachten. En naar de kans dat iemand met een teek in aanraking is gekomen.
09.55	Lundgren [caption]	Het betreft een methode die wetenschappelijk is gedocumenteerd voor het diagnosticeren van patiënten met Lyme.
10.04	Voice-over	Maar volgens de Duitse klinieken hebben zij bloedtesten ontwikkeld die Lyme veel beter kunnen opsporen. In de cellen, zoals de Elispot test. De Deense journalisten willen onderzoeken hoe betrouwbaar deze testen zijn. Eén van hen benadert eerste de BCA kliniek. Hij mailt dat hij afgelopen zomer gebeten is door een teek en nu bang is dat hij de ziekte van Lyme heeft. Het is een verzonden verhaal. Hij is kerngezond en niet gebeten door

		een teek. Hij stuurt zeven buisjes met bloed op. Over een week ontvangt hij de uitslag.
10.40	Voice-over	Bergen Nilsen is één van de Denen die de BCA kliniek bezoekt voor een Elispottest. Vijftien jaar geleden krijgt hij voor het eerst klachten.
10.54	Nilsen [caption]	Ik had last van spier- en gewrichtspijn. Hoofdpijn en oorsuizen.
10.59	Voice-over	Als hij op het Internet leest over de ziekte van Lyme, vermoedt hij dat een verwaarloosde tekenbeet de boosdoener is. Zijn huisarts schrijft hem een antibioticakuur voor van een week. Maar hij houdt nog steeds last van vermoeidheid, hoofdpijn en gezichtsstoornissen.
11.15	Nilsen [caption]	Als je gezondheid steeds maar niet verbetert, ga je ergens anders proberen uit te zoeken wat het probleem is.
11.29	Voice-over	In 2010 besluit hij naar de Duitse kliniek BCA te gaan. Volgens hen is het Lyme.
11.36	Interviewer [caption]	Wat ging er toen door u heen?
11.37	Nilsen [caption]	Ik was geschokt mag ik wel zeggen. Omdat de tests hier juist het tegendeel lieten zien.
11.47	Voice-over	Zijn behandelaar bij BCA schrijft een maandenlange antibioticakuur voor.
11.52	Nilsen en interviewer [caption]	Eerst knapte ik ervan op, maar daarna was het weer mis. - Wat vindt u ervan dat u 20.000 euro hebt betaald zonder dat u er iets aan hebt gehad? Het was geen weggegooid geld want de diagnose is wel gesteld. Jammer genoeg is de behandeling te laat gestart omdat ik de ziekte al zo lang had.

12.17	Voice-over	Na bijna een jaar stopt hij zijn behandeling bij BCA. Hij stapt over naar een Spaanse privé arts. Ook die is er van overtuigd dat de klachten worden veroorzaakt door Lyme. Terwijl Deense artsen drie jaar geleden de ziekte van Parkinson bij hem vaststellen.
12.34	Interviewer en Nilsen [caption]	Hoe reageerde u op die diagnose? - Ik was weer net zo teleurgesteld als alle andere keren. Vooral toen de specialisten uit het buitenland me vertelden dat er absoluut geen sprake kon zijn van Parkinson.
12.50	Voice-over	Daarom weigert hij de Parkinson medicijnen die door zijn Deense artsen zijn voorgeschreven. In plaats daarvan neemt hij dagelijks drie verschillende kruidensupplementen die de gevolgen van Lyme zouden bestrijden. Volgens de Duitse BCA kliniek worden ook de gezondheidsproblemen van Tabitha Nielsen veroorzaakt door Lyme. Terwijl haar Deense artsen de dodelijke spierziekte ALS bij haar constateren.
13.17	Nielsen [caption]	Ik vind dat er in Denemarken iets moet veranderen. Een gewone infectie. Zoiets zou je toch moeten vinden.
13.26	Voice-over	Tabitha is er van overtuigd dat de Duitse testen beter zijn.
13.30	Nielsen en arts [caption]	Hun methode is niet wetenschappelijk onderbouwd. Wij gebruiken een internationaal erkende methode. - Dat weet ik, maar er overlijden mensen omdat we niet de juiste tests hebben in Denemarken. Zo zie ik dat. We hebben dit al besproken. Ik kan u niet op andere gedachten brengen. Maar ik kan wel naar u luisteren. Ik begrijp de patiënten. Hun frustraties en hun angst.
13.55	[caption]	<i>Anette Torvin Moller</i>

		<i>Neuroloog Aarhus Universiteit</i>
13.55	Moller [caption]	En dat ze er alles aan willen doen om beter te worden. Ze willen hun gezin niet achterlaten.
14.04	Voice-over	Medisch gezien staat vast dat Tabitha ALS heeft. Maar haar Deense arts moet iedere keer weer haar vertrouwen zien te winnen.
14.11	Moller [caption]	We kunnen Tabitha niet genezen. Ze heeft ALS. De gemiddelde levensverwachting is drie jaar, soms iets langer.
14.20	Video- dagboek Tabitha [caption]	Ik lig in het ziekenhuis. Ik ben doodmoe en heb de hele dag liggen huilen. Ze blijven zeggen dat ik ALS heb en dat ze niks voor me kunnen doen. Maar mijn hoop is nog steeds gevestigd op Duitsland, dat ze mij kunnen genezen. Natuurlijk word ik beter en zie ik mijn dochter opgroeien.
14.46	Interviewer en Nielsen [caption]	Zeiden ze in die Duitse kliniek dat ze u kunnen genezen? - Ja. Ik heb ze laatst gebeld omdat ik volledig overstuur was. Ik zei dat ik bang was dat ik doodging. Ze zeiden dat ze hadden gevonden waar ze naar hadden gezocht. 'In uw bloedmonsters zagen we iets waar we op gehoopt hadden.' Ze hadden een plan voor me. Ik ben heel benieuwd wat dat is. Ze zeiden: 'Rustig maar. U blijft leven.'
15.21	Voice-over	De resultaten van de BCA kliniek zijn binnen. De uitslag verbaast de journalist. De Elispot laat celactiviteit tegen <i>Borrelia Burgdorferi</i> zien. Diagnose: borrelia. De <i>Borelia Burgdorferi</i> bacterie veroorzaakt de ziekte van Lyme. Maar de journalist is kerngezond. Hij vraagt per mail

		wat deze uitslag betekent. BCA verzoekt hem een afspraak te maken voor een verdere diagnose en behandelplan.
15.53	Voice-over	Hij gaat er naartoe met een verborgen camera.
16.00	Undercover camera [caption]	Het is allemaal begonnen in de afgelopen zomer. - Een teek. Ja, ik had een teek gevonden net boven mijn enkel en daarna begon ik me ziek te voelen.
16.18	Voice-over	De journalist noemt meerdere symptomen die veroorzaakt kunnen worden door de ziekte van Lyme. Maar ook door andere aandoeningen. Daarna neemt de behandelaar het labrapport door met de positieve Elispot uitslag.
16.30	Undercover camera [caption]	U heeft de ziekte van Lyme. Dat gebeurt niet bij iedereen. Maar u heeft er al te lang mee rondgelopen. - Is er nog iets aan te doen als dit chronisch is? We schrijven een therapie voor die zeker een maand duurt, maar meestal langer.
16.52	Voice-over	Na het gesprek staat de journalist nóg een keer bloed af. En er wordt een vervolgspraak gemaakt. Daarna zal hij, net als veel andere bezoekers, waarschijnlijk een maandenlange antibioticakuur krijgen. Terwijl meerdere wetenschappelijke onderzoeken aantonen dat langdurige behandelingen met antibiotica niet tot betere resultaten leiden bij de patiënten met onbegrepen langdurige klachten.
17.12	[caption]	"langdurige antibioticabehandelingen gaven geen betere resultaten"
17.15	Voice-over	De Amerikaanse overheidsinstantie Center for Disease Control and Prevention waarschuwt dat het zelfs serieuze gezondheidsrisico's kan opleveren.

17.19	[caption]	"behandelingen voor chronische Lyme kunnen serieuze risico's opleveren"
17.25q	Lundgren [caption]	Hoe langer de antibioticabehandeling duurt
17.27	[caption]	<i>Jens Lundgren</i> Hoogleraar Infectieziekten Universiteit van Kopenhagen
17.27	Lundgren [caption]	Hoe meer de normale bacteriën in het lichaam te lijden hebben. Dit kan ernstige problemen veroorzaken.
17.41	Voice-over	De positieve bloedsuitslag van de undercover journalist kan een eenmalige fout zijn. Om dat uit te sluiten, besluiten de journalisten meer proefpersonen in te zetten. Ze vragen daarvoor deze vier bekende Deense tv-presentatoren. Eerst laten ze hun bloed testen in het Deense serum instituut. Hier wordt de officiële Lyme test gebruikt.
18.06	[caption]	Er zit genoeg bloed in je. -Absoluut.
18.10	Voice-over	De officiële bloedtest treft bij geen van de presentatoren antistoffen aan tegen de borrelia bacterie end en presentatoren voelen zich gezond. Geen van hen heeft de ziekte van Lyme. Daarna wordt het bloed van de vier presentatoren naar Duitsland opgestuurd. Twee buisjes naar BCA en de andere twee gaan naar Arminlabs.
18.32	Lykke	Ze werd positief getest op Lyme.
18.33	Voice-over	Arminlabs is de kliniek waar Karina's driejarige dochter Elvira de positieve uitslag krijgt voor Lyme. Zowel BCA als Arminlabs gebruiken een Elispot bloedtest om de ziekte van Lyme op te kunnen sporen. Een methode die niet wordt gebruikt door specialisten en ziekenhuizen in Europa.
18.51	Interviewer en Lundgren [caption]	Kan het zijn dat deze labs een versie van de Elispot test hebben ontwikkeld die Lyme beter kan detecteren in het bloed dan de Deense testmethoden?

		- Zeker. We ontdekken steeds meer. Dus dat is prima. Maar als je iets kunt wat niemand anders nog kan, moet je dat documenteren in de wetenschappelijke literatuur zodat anderen ook kunnen zien hoe dit wordt gedaan om de resultaten te kunnen reproduceren.
19.22	Voice-over	Volgens specialisten is er té weinig wetenschappelijk bewijs voor de Elispot test. De bloeduitslagen van BCA voor de gezonde presentatoren zijn binnen.
19.32	Pedersen [caption]	Al mijn waarden zijn te hoog. Dit slaat nergens op.
19.34	[caption]	<i>Janne Pedersen</i> <i>Presentatrice TV2</i>
19.38	Kamber [caption]	Het lijkt erop dat dit een stelletje oplichters zijn.
19.29	[caption]	<i>Mikael Kamber</i> <i>Presenterator TV2</i>
19.42	Voice-over	Ook presentatrice Cecilie Beck ontvangt een positieve uitslag van Arminlabs.
19.48	[caption]	<i>Cecilie Beck</i> <i>Presentatrice TV2</i>
19.48	Beck [caption]	Het is beangstigend en ongelooflijk cynisch.
19.54	Voice-over	De uitslag van de vierde presentator is negatief voor Borrelia. Wél komt volgens Arminlabs een chronische immuun suppressie naar voren uit een aanvullende test. Volgens het rapport is de vermoedelijke oorzaak hiervoor Borrelia of een andere bacterie.
20.09	[caption]	'kan veroorzaakt worden door Borrelia'

20.09	Voie-over	Het is een onduidelijke uitslag. En de journalisten vragen Arminlabs om toelichting. In een mail wordt ze aangeraden om contact op te nemen met één van hun partners voor verdere hulp en behandeling.
20.24	[caption]	"hulp"... "behandeling"
20.25	Voice-over	Eén van de behandelaren die Arminlabs aanbeveelt is Yusuf Günes uit Keulen. Het is dezelfde behandelaar die het driejarige meisje Elvira heeft behandeld.
20.37	Interviewer en Lykke [caption]	Waar kijken we nu naar? - Bloed van Elvira. Hij nam bloed af uit haar vinger en legde het onder een microscoop.
20.45	Voice-over	Günes onderzoekt Elvira's bloed met een zogeheten donkerveld microscoop.
20/50	Interviewer en Lykke [caption]	Is dat een Borrelia-bacterie? - Die wel, ja. Het was geweldig. Toen we zagen dat er Borreliabacteriën in haar bloed zaten wist ik dat ik niet gek was. Dat het echt waar was.
21.04	Voice-over	Günes behandelt Elvira met ozon-therapie en schrijft het 3-jarige meisje 9 weken lang antibiotica voor.
21.11	Interviewer en Lykke [caption]	Heeft de behandeling gewerkt? - Jazeker. Na twee ozonbehandelingen kon ze probleemloos 1,1 kilometer lopen. Ze was helemaal blij.
21.24	Voice-over	Na de onduidelijke bloeduitslag vragen de journalisten presentator Poul Erik Skammelsen om langs te gaan bij Yusuf Günes. Ook hij neemt een verborgen camera mee. De presentator vertelt de Duitse behandelaar dat hij door een teek is gebeten en nu last heeft van hoofdpijn en vermoeidheid. Günes vraagt hem om de uitslag van Arminlabs.

21.46	Undercover camera [Caption]	Hier hebben we de CD57-cellen. En de waarden zijn bij u erg laag. In uw situatie weet ik zeker dat het Lyme is.
21.58	Voice-over	Net als bij Elvira, gebruikt Günes een donkerveld microscoop om borrelia bacteriën op te sporen in het bloed.
22.04	Undercover camera [caption]	Ik heb maar één druppel nodig.
22.07	Voice-over	Al snel vindt de behandelaar wat hij zoekt.
22.16	Undercover camera [caption]	Deze? - Ja, dat klopt. Deze dus. Hij komt dus feitelijk hieruit. - Jazeker, daar komt hij uit. Dit is dus een stervende cel? - Ja. Ze verlaten het zinkende schip. Het is een combinatie van lage waarden bij CD57-cellen en een negatieve LTT-uitslag. Maar nu hebben we het gezien. We weten het zeker. - Dit is het bewijs. Dat klopt.
22.44	Voice-over	Volgens Günes is hiermee het definitieve bewijs geleverd en heeft de kerngezonde presentator de ziekte van Lyme.
22.53	[caption]	Hij kwam heel overtuigend over.
22.58	Voice-over	De journalisten laten de beelden zien aan de Deense hoogleraar infectieziekten.
23.08	Lundgren [caption]	Ze zitten overal.
23.09	[caption]	<i>Jens Lundgren</i> <i>Hoogleraar Infectieziekten Universiteit van Kopenhagen</i>

23.09	Lundgren [caption]	We moeten dus geloven dat je wat bloed uit z'n vinger haalt en dan plotseling overal Borrelia-bacteriën in het bloed vindt die als wormpjes rondzwerven. Dit is gewoon je reinste oplichterij.
23.25	Voice-over	Uit een Noorse studie uit 2016 blijkt dat deze microscopische onderzoeksmethode zeer onbetrouwbaar is. Tijdens het onderzoek levert het bij 85% van de gezonde proefpersonen ten onrechte de diagnose Lyme of Babesia, een andere vorm van tekenbesmetting, op.
23.43	Lundgren [caption]	Dit was een valide wetenschappelijke studie die aantoonde dat dit onzin was.
23.49	Voice-over	De journalisten weten een interview afspraak te maken met Yusuf Günes. Ze zullen hem onverwacht confronteren met de verborgen camera opnames.
23.59	Journalist En Günes [caption]	Als u een Borrelia-bacterie onder de microscoop vindt, wat zegt dat dan? - Goeie vraag. Ik gebruik de donkerveldmicroscoop alleen bij patiënten bij symptomen.
24.12.	[caption]	<i>Yusuf Günes</i> <i>Privatpraxis Für Integrative Medizin</i>
24.12	Journalist En Günes [caption]	Als ik in dat geval spirochetes in het donkerveld aantref is het heel goed mogelijk dat deze persoon, deze patiënt, de ziekte van Lyme heeft. - We hebben deze persoon getest. Ja, ik ken hem.

		<p>Het probleem is dat Poul Erik Skammelsen gezond is. We verzinnen die symptomen als vermoeidheid en hoofdpijn. Dat kan van alles zijn, toch?</p> <p>- Dat is waar. Maar ik probeer hem niet die diagnose op te dringen.</p>
24.55	<p>Verborgen camera [caption]</p>	<p>Dit is het bewijs he?</p> <p>- Jazeker</p>
25.00	<p>Journalist En Günes [caption]</p>	<p>U zei tegen hem dat dit het bewijs is.</p> <p>- Maar u vergeet dat er sprake was van symptomen.</p> <p>U zegt zelf dat dit het bewijs is.</p> <p>- Het ontbrekende puzzelstukje, ja.</p>
25.14	Voice-over	De journalisten wijzen hem op het Noorse onderzoek.
25.17	<p>Journalist En Günes [caption]</p>	<p>Het gaat over deze microscopische methode. Kent u het soms?</p> <p>De conclusie van het onderzoek luidt dat deze microscopische methode ertoe leidt dat 85% van alle gezonden personen deze diagnose krijgen.</p> <p>- Er is geen tegenstelling. Ik gebruik niet alleen een microscoop. Dat zou niet verstandig zijn. Maar het is ook verkeerd om te zeggen dat het geen zin heeft om dit te gebruiken.</p> <p>U zou dus Lyme kunnen vinden bij 85% van alle gezonde mensen.</p>

		<p>- Ik kan me dat voorstellen, ja.</p> <p>Maar wat heb je er dan aan?</p> <p>- Ik begrijp de vraag, maar we voeren deze test niet uit bij gezonde personen.</p> <p>Moet u niet stoppen met een test die in 85% van de gevallen vals-positief is?</p> <p>- We gebruiken die test alleen als we het niet helemaal zeker weten. Als ik twijfel, neem ik contact op met Dr. Schwarzbach. Er is niemand die hier magie probeert te bedrijven.</p>
26.31	Voice-over	Een dag later staat er ook een interview afspraak gepland met directeur Schwarzbach van Arminlabs die patiënten doorverwijst naar Yusuf Günes.
26.42	Journalist [caption]	Hij is ziek en niet goed bij stem.
26.44	Voice-over	Maar op de dag van het interview belt Schwarzbach af. En Arminlabs reageert ook niet meer op de mails met vragen van de journalisten. De tweede afspraak van de undercover journalist bij de BCA kliniek gaat wél door. Met een andere behandelaar. Wéér krijgt hij te horen dat hij Lyme heeft. Terwijl hem niets mankeert.
27.07	Undercover camera [caption]	<p>U weet dus zeker dat ik Lyme heb?</p> <p>- Ik weet het zeker.</p>
27.12	Voice-over	De behandelaar adviseert hem twee maanden antibiotica te slikken. Daarna moet hij terugkomen voor een controle afspraak.

27.19	Undercover camera [caption]	Maar is zoveel antibiotica niet gevaarlijk? - Er zitten zoveel Bartonella en Borrelia-bacteriën in uw lichaam. Dat is gevaarlijk. Antibiotica zijn niet gevaarlijk.
27.32	Voice-over	Ook raadt ze hem aan de eerste drie weken elke dag langs te komen bij de kliniek. Voor controles. Kosten: 5000 euro.
27.40	Undercover camera [caption]	Dus 5000 euro voor drie weken. Maar u beveelt dit aan? -Zeker in uw geval, ja.
27.50	Voice-over	De journalisten hebben ook een interview kunnen regelen met de directeur van BCA, Carsten Nicolaus.
27.57	Journalist en Nicolaus [caption]	Ik heb hier een onderzoeksuitslag.
28.01	Voice-over	Tijdens de opnames confronteren ze hem met de positieve uitslagen van de kerngezonde journalist en de twee presentatoren.
28.08	Journalist en Nicolaus [caption]	Deze test laat zien dat er in het verleden contact is geweest.
28.11	[caption]	<i>Carsten Niclaus</i> <i>BCA-Clinic</i>
28.14	Journalist en Nicolaus [caption]	En dat er nog enige activiteit is van Borrelia-bacteriën. - Maar daar staat 'diagnose: ziekte van Lyme'. Kunt u de bovenste gemarkeerde regel hardop voorlezen? Diagnose: ziekte van Lyme. De Elispot-test duidt op cel activiteit. Celactiviteit tegen Borrelia.

		<p>- Dit is van een andere collega. Hier staat precies hetzelfde. 'Diagnose: ziekte van Lyme'.</p> <p>Dat is de standaardformulering die we hierbij hanteren.</p> <p>- Hebben deze mensen nu wel of niet de diagnose ziekte van Lyme gekregen?</p> <p>Dat kan ik zo niet zeggen. Er is bewijs aangetroffen dat die persoon ooit in contact met de Borrelia-bacterie is gekomen. Dat wil echter niet altijd zeggen dat ze ook ziek zijn.</p>
29.10	Voice-over	<p>Maar het verhaal van directeur Nicolaus strookt niet met wat de undercover beelden laten zien.</p> <p>[Het gaat hier om Lyme]</p> <p>Nu begint ook de persvoorlichter zich met het gesprek te bemoeien.</p>
29.21	Interviewer en Nicolaus [caption]	<p>Tijdens de eerste afspraak met onze patiënt concludeert uw arts dat hij aan chronische Lyme lijdt op basis van één testje.</p> <p>- Dus heeft hij Lyme, ja.</p> <p>De conclusie luidt chronische Lyme.</p> <p>- U zegt dat u het allemaal precies wilt weten maar dan moet u niet komen met neppatiënten waarmee u alleen...</p> <p>- Geen neppatiënten, oké. Dit is een echte patiënt. Dit is een Deense patiënten die aan de dodelijke ziekte ALS lijdt. U</p>

		<p>concludeert dat ze Lyme heeft en u wilt haar behandelen en uw medewerkers hebben gezegd dat ze zal herstellen. Vindt u dat eerlijk?</p> <p>Nee, dat is niet eerlijk. Zeker niet.</p> <p>- Deze meneer lijdt aan Parkinson. Hij is hier 20.000 euro armer geworden.</p> <p>Ik ben niet zelf op de hoogte van deze gevallen. Ik kan er niks over zeggen, maar ik wil dit wel natrekken en hun casus bekijken voordat ik hier commentaar op kan leveren.</p>
30.31	Voice-over	<p>De voorlichter vraagt om een korte pauze.</p> <p><i>Gun hem even een pauze. Vijf minuten maar.</i></p>
30.42	Voice-over	<p>Een kwartier later is de directeur bereid om het gesprek voort te zetten. Maar hij wil niet ingaan op specifieke patiënten of de verboden camera opnames.</p>
30.52	Journalist en Nicolaus [caption]	<p>Dit lijkt toch op een patroon waarbij uw kliniek geld verdient met mensen ten onrechte wijsmaken dat ze Lyme hebben.</p> <p>Uw reactie?</p> <p>- Dat is niet waar. Wij genieten een uitstekende reputatie.</p> <p>Waarom kiezen gerenommeerde universiteiten dan niet voor uw aanpak?</p> <p>- Dat zou ik u niet kunnen zeggen.</p>
31.20	Interviewer en Nilsen	<p>Hoe gaat het nu, vergeleken met laatst?</p> <p>- Het is hetzelfde gebeven.</p>

31.26	Voice-over	De journalisten gaan terug naar de drie patiënten. Ze willen hun ervaringen bij de BCA kliniek, Arminlabs en dokter Günes aan ze voorleggen.
31.34	Interviewer en Lykke	Hoe gaat het nu met Elvira? - Veel beter. Denkt u nog steeds dat Lyme de boosdoener is? - Ja, absoluut.
31.43	Interviewer en Nielsen [caption]	Ze zeiden dat ik me slechter zou gaan voelen en deels is dat ook zo.
31.49	Interviewer en Nilsen [caption] Interviewer en Lykke [caption] Interviewer en Nilsen & echtgenoot [caption]	Na ons gesprek besloten we een test uit te voeren met de labs. - Poul Erik Skammelsen, Janni Pedersen, Michael Kamber. En het laatste bloedmonster was van Cecilie Beck. Onze vijf gezonde collega's kregen net als u te horen dat ze Lyme of een soortgelijke infectie hebben en behandeld moeten worden. Ik weet niet wat ik moet zeggen. Het maakt me verdrietig. Iedereen die een bloedmonster opstuurt heeft dus de ziekte van Lyme. Ze verdienen geld aan het positief testen van gezonde mensen.

	<p>Interviewer en Nielsen & vriendin [caption]</p> <p>Interviewer en Lykke [caption]</p>	<p>Ze moeten wel iets doen. Misschien hebben ze het toch en worden ze ziek.</p> <p>- We hebben ze laten onderzoeken.</p> <p>Dat kan me niks schelen.</p> <p>- Ze voelen zich nog goed.</p> <p>Dat zal wel.</p> <p>Poul Erik Skammelsen is doorverwezen naar uw arts, Dr. Günes in Keulen.</p>
32.53	<p>Undercover camera [caption]</p>	<p>Is dit Borrelia?</p> <p>- Nee, deze.</p> <p>Dit is een stervende cel. Ze zijn het zinkende schip aan het verlaten.</p>
33.00	<p>Lykke [caption]</p>	<p>Dat heeft hij ook tegen ons gezegd. Dat ze het zinkende schip verlaten.</p>
33.07	<p>Undercover camera [caption]</p>	<p>Nu hebben we het gezien. We weten het zeker.</p> <p>Hij kreeg de diagnose Lyme hoewel hij zich kerngezond voelt.</p>
33.144	<p>Lykke [caption]</p>	<p>Als dat zo is, hebben ze onze dochter onnodig medicijnen gegeven. We hebben 'ja' gezegd, maar als je ziet dat je kind echt ziek is en iemand vertelt je dan wat er aan de hand is, geloof je dat natuurlijk.</p>

33.33	Interviewer met Nielsen en vriendin Angela [caption]	<p>Wat vind jij Angela?</p> <p>- Dat er iets heel raars aan de hand is.</p> <p>Het kan gewoon niet, schat.</p> <p>Toch geloof ik erin.</p> <p>Nee, het kan niet. Ze zijn alleen op je geld uit.</p> <p>Eerst maar zien of ik beter word.</p> <p>Ik zal voor je duimen. Ik hoop dat je gelijk hebt. Maar het kan gewoon niet.</p>
33.58	Interviewer en Nilsen en echtgenoot [caption]	<p>Hoelang hebt u antibiotica gebruikt?</p> <p>- Heel lang. Het was een zware kuur.</p> <p>- Een jaar ofzo.</p> <p>- Op basis van een test die bij veel mensen liet zien dat ze Lyme hadden.</p> <p>- Ja. Er moeten nog een hoop vragen worden beantwoord.</p>
34.14	Interviewer en Lykke [caption]	<p>Hoelang heeft Elvira de antibiotica van die Duitse artsen gebruikt?</p> <p>- Negen weken.</p>
34.22	Interviewer en Nilsen [caption]	<p>Maakt u zich zorgen over de effecten na zo'n behandeling?</p> <p>- Ja, natuurlijk.</p>
34.27	Interviewer en Nielsen [caption]	<p>Heeft u nu twijfels gekregen over de behandeling in Duitsland? Gaat u ermee door?</p>

		- Ja, ik ga door. Ik geloof erin. Met heel mijn hart en ziel.
34.42	Lykke [caption]	Ik voel me nu een slechte ouder. We hadden kritischer moeten zijn. Maar we waren zo wanhopig. We grepen elke strohalm aan om te snappen wat haar mankeerde.
34.59	Voice-over	Ook Nederlandse patiënten wijken uit naar de buitenlandse Lyme klinieken. Op onze site Zembla.tv een interview met specialisten die dat afraden.
35.11	[Caption]	<p><i>ZEMBLA</i></p> <p><i>Internationaal</i></p> <p><i>Samenstelling en Regie</i></p> <p><i>Ketil Alstrup</i></p> <p><i>Michael Bech</i></p> <p><i>Nederlandse bewerking</i></p> <p><i>Marieke van Santen</i></p> <p><i>Eindredactie</i></p> <p><i>Manon Blaas</i></p> <p><i>www.zembla.tv</i></p> <p><i>herhaling a.s. donderdag 10.10 uur</i></p>